

Fond 172

SOONVALD, JAAN (1929-2004)

Inventariniimistu

1950-2003

Sissejuhatus

Soonvald, Jaan jun. (16. august 1929, Tartu – 9. veebruar 2004, Tartu), saksa keele õpetaja, õppejõud Tartu Ülikoolis

Jaan Soonvald sündis muusikateadlase ja pedagoogi Jaan Soonvaldi (1890-1989) peres. 1949. a. lõpetas ta Tartu Reaalgümnaasiumi, olles vahepeal õppinud mõnda aega Kesk-Aasias, kus tema isa oli 1947. a. vangistusest vabastatuna asumisel. 1950. a. võeti J. Soonvald nõukogude armeesse, kus ta teenis 1955. a-ni, lõpetades 1952. a. Vilniuse sõjakooli. 1956-57 õppis J. Soonvald Tallinna Pedagoogilises Instituudis, seejärel läks ta üle Tartu Ülikooli, mille lõpetas 1961. a. saksa filoloogia erialal.

Peale ülikooli lõpetamist töötas Jaan Soonvald saksa keele õpetajana Kaagvere Internaatkoolis. 1963. a. kutsuti ta tööle Tartu Ülikooli saksa keele kateedrisse, kus ta oli koosseisulise õppejõuna tegev 1968. a-ni. Tugeva pedagoogi ja grammatikuna asus J. Soonvald uurima emakeelest tulenevaid õpiraskusi saksa keele kui võõrkeele omandamisel. Teooria katsetamiseks ja arendamiseks praktikas siirdus ta uuesti õpetajatööle kooli. Sealtpeale töötas ta vaheldumisi mitmetes keskkoolides, õpetas saksa keelt kursustel ja Tartu Ülikoolis, viimases õppeülesande täitjana või asendusõppejõuna. 1969. a. täiendas Jaan Soonvald end saksa keele õpetajate täienduskursustel SDV-s.

Lähtudes oma praktilisest tööst õpilaste ja üliõpilastega saksa keele grammatika omandamisel töötas Jaan Soonvald välja originaalse lähenemise saksa keele grammatikale, tuues esile selle spetsiifilised raskused eestlasest õppuri jaoks. Töötades välja ja katsetades vastavaid harjutustikke, saavutas ta oma teooria praktilises rakendamises silmapaistvaid tulemusi. Ta on avaldanud pedagoogika-alases kirjanduses hulgaliselt metoodilisi artikleid saksa keele õpetamise raskustest eestlastele ja koostanud mitu õppevahendit nii keskkoolidele kui ka kõrgkoolidele.

Jaan Soonvaldi 1976. a. valminud kandidaadidissertatsioon *Saksa keele grammatika spetsiifilisi raskusi eestlastele* kiideti Tartu Ülikooli saksa filoloogia kateedri poolt heaks, kuid jäi siiski kaitsmata. Magistrikaadi omandas Jaan Soonvald hiljem, 1994. aastal, avaldatud tööde põhjal. Tööd oma teadusteemal arendas ta praktikas katsetades jätkuvalt edasi, kavandatud doktoritöö siiski valmida ei jõudnud.

Jaan Soonvald jun. vähesed arhiivimaterjalid saabusid pärast tema surma TÜ Raamatukogusse üleantuna pärijate poolt koos tema isa, muusikateoreetik Jaan Soonvald sen. arhiivipärandiga (tulmenr. 2004:10).

Biograafiliste dokumentide, üksikute kirjade ja väheste fotode kõrval säilitatakse Jaan Soonvald jun. isikuarhiivis tema 1976. a. valminud kandidaadiväitekirja käsikirja ja autoreferaatide variante, väitekiri-kokkuvõtet magistrikaadi taotlemiseks ja mõnede publitseerimata artiklite käsikirju alates 1990. a-test.

SISUKORD

I	Biograafilised materjalid	1
II	Teadustöö	
	<i>1. Tööde nimestik. Retsensioonid ja soovitused Jaan Soonvaldile</i>	2
	<i>2. Teadustööd ja töömaterjalid</i>	2
III	Kirjavahetus	4
IV	Fotod	5

I Biograafilised materjalid

- 1 Soonvald, Jaan
 1. Elulookirjeldus. 2. Kirjavahetus isikuandmete võimaliku leidumuse kohta Saksa DV endises julgeolekuteenistuses. Masinakirjas.
 [1980. a-d], 2003
 5 l.
 Saksa k.
- 2 Jaan Soonvaldi Tartu ülikooli diplom, TÜ rektori käskkiri aspirantuuri määramise kohta, aspirandi individuaalne tööplan, J. Soonvaldi magistridiplom. Originaalid ja koopiad. Masina- ja käsikirjas.
 3. juuli 1961-10. okt. 1994
 9 l.
 Eesti ja vene k.
- 3 Jaan Soonvaldi kandidaadidissertatsiooni kaitsmisega seotud materjalid: väljavõte TÜ saksa filoloogia kateedri 13. okt. 1976. a. koosoleku protokollist, TÜ rektoraadi kirja mustand Moskva Võõrkeelte Instituudile, Jaan Mikk'u arvamus töö kohta, dissertatsiooni tiitelleht. Masina- ja käsikirjas.
 1976, 1990-1991
 12 l.
 Vene, eesti, saksa k.
- 4 Jaan Soonvaldi töökäiguga seotud dokumendid. Originaalid ja koopiad. Masina- ja käsikirjas.
 1968-1990
 22 l.
- 5 Jaan Soonvaldi pärimis- ja võõrandatud vara tagastamisega seotud dokumendid. Originaalid ja koopiad. Masina- ja käsikirjas.
 1950-2000
 32 l.
- 6 Jaan Soonvaldi kirjavahetus seoses elamispinna taotlemisega. Masina- ja käsikirjas.
 1982-1997
 46 l.
 L. 42-46: fotod.

II Teadustöö

1. Tööde nimestik.

Retsensioonid ja soovitused Jaan Soonvaldile

- 7 Soonvald, Jaan
Meine Publikationen. Masinakirjas
Tartu, 1994
1 l.
Saksa k.
- 8 Arvamused Jaan Soonvaldi õppevahendite ja artiklite kohta. Masina- ja käsikirjas.
1983-2003
29 l.
Eesti, saksa, vene k.
L. 8-26: L. Vosnjaki ja J. Tuldava artikli *Об измерении трудности алгоритма kserokoopia*.
- 9 Koidu Uustalu ja Reet Selja (Reet Selg) arvamused Jaan Soonvaldi magistritöö *Saksa keele õpetamise tõhustamisest eestlastele. (Elementaargrammatika raskete keelendite eristamisest* kohta. Masinakirjapaljundus.
1994
9 l.
Saksa ja eesti k.
Magistritöö käsikiri vt. s. 15.
- 10 Jaan Soonvaldi kirjavahetus ja temale antud soovitused seoses stipendiumitaotlusega, stažeerimise jm koostöövõimaluste otsimisega Saksamaal ning personaalarvuti hankimisega. Masina- ja käsikirjas.
1989-2003
57 l.
Saksa, eesti, ingl. k.
L. 25, 27, 29: fotod

2. Teadustööd ja töömaterjalid

- 11 Soonvald, Jaan
Специфические трудности грамматики немецкого языка для эстонских учащихся и некоторые возможности преодоления этих трудностей. (Грамматический материал 5-8 классов на I курсе университета и 11 классах средней школы.) Дис. на соиск. учен. степени канд. пед. наук. Masinakirjas.
1976. Tartu.
Тl., 319 l.
Vene k.

- 12 Soonvald, Jaan
Специфические трудности грамматики немецкого языка для эстонских учащихся и некоторые возможности преодоления этих трудностей. (Грамматический материал 5-8 классов на I курсе университета и 11 классах средней школы.) Autoreferaat. 2 varianti. Masinakirjas.
[U. 1976]
29 l.
Vene k.
- 13 Soonvald, Jaan
Einige Fragen der deutschen Grammatik unter dem Schwinkel des estnischen Schülers: Referat.
Tartu, 1962
II, 32 l.
Saksa k.
L. I-II: F. Kibbermanni retsensioon. Tekstis F. Kibbermanni märkused ja parandused.
- 14 Soonvald, Jaan
Unterschiede in der Rektion der deutschen und der estnischen Verben.
Artikli käsikiri ja töömärkmed. Masinakirjas.
[1994]
30 l.
Saksa k.
- 15 Soonvald, Jaan
Saksa keele õpetamise tõhustamisest eestlastele. (Elementaargrammatika raskete keelendite eristamisest). Väitekirj-kokkuvõte magistrikraadi taotlemiseks avaldatud tööde põhjal. Arvutitrükk käsikirjal. märkmetega.
Tartu, 1994
47 l.
Arvamused tööde kohta vt. s. 9.
- 16 Soonvald, Jaan
Von einigen Schwierigkeiten der deutschen Grammatik für die estnischen Schüler. Artikli variandid. Masinakirjas.
Tartu, 1999
48 l.
Saksa k.
- 17 Soonvald, Jaan
Einige Möglichkeiten zur Effektivierung des Deutschunterrichts für estnische Schüler. (Anhand der Sprachstrukturen SPO und SP Attr.O.).
Masinakirjas.
Tartu, 2001
27 l.
Saksa k.
Arvamus töö kohta vt. s. 8, l. 27-28.

Säiliku nr.	Kirje
18	Eesti koolides Jaan Soonvaldi poolt läbiviidud test “oma” kasutamisest sihitise ees saksa keeles koos testi analüüsiga. Masina- ja käsikirjas. 2001-2003 96 l.
19	Soonvald, Jaan Materjalid metoodilise juhendi koostamiseks saksa keele õpetajatele. Masina- ja käsikirjas. 2001-2003 39 l.
20	Soonvald, Jaan Mõiste “oma” väljendamisest saksa keeles. Metoodiline abivahend ja koolitestide näidised. 2003 62 l.
III Kirjavahetus	
21	J. Soonvaldi kirjavahetus oma keeleõpikute kirjastamise küsimuses. Masinakirjas allkirjaga. 14. apr. 1975-17. nov. 1992. Tallinn, Tartu 12 l.
22	Hahn, Traugott 1 kiri Jaan Soonvaldile. Masinakirjas allkirjaga. 1. veebr. 1999. Stuttgart. 1 l. Saksa k.
23	Max Hueber Verlag 1 kiri Jaan Soonvaldile. Masinakirjas allkirjaga. 5. veebr. 1992; 1. apr. [1992] 3 l. Saksa k. L. 3: J. Soonvaldi vastuse koopia. 1. apr. [1992]. Saksa k.
24	Kähr, Külvi 1 kiri Jaan Soonvaldile. Masinikirja kserokoopia. 25. mai 1991. Tartu. 1 l.

Säiliku nr.	Kirje
25	<p>Lepp, Maie 1 kiri Jaan Soonvaldile. Masinakirjas allkirjaga. 5. jaan. 2000. Tallinn. 2 l. L. 1: J. Soonvaldi kiri M. Lepale. 1. jaan. 2000. Tartu. Masinakirjas allkirjaga. Koopia.</p>
26	<p>Pfütze 1 kiri Jaan Soonvaldile. 7. dets. 1969. Dresden. 1 l. Saksa k.</p>
27	<p>Uustalu, Maie, kooliõpetaja 3 kirja Jaan Soonvaldile. 14. mai 1973?, 6. jaan. 2000 ja i.a. 4 l.</p>
28	<p>Tartu ülikooli I kursuse saksa filoloogid 1 kiri Jaan Soonvaldile. 11. veebr. 1965 1 l.</p>
IV Fotod	
29	<p>Jaan Soonvaldi portreefotod jm. 1950.-1990. a-d 6 fotot</p>
30	<p>[Jaan Soonvald sõjaväekoolis Vilniuses?]. Grupifoto. [U. 1952] 1 foto</p>
31	<p>Tartu ülikooli saksa keele kateedri õppejõud. Grupifoto. [1980. a-te algus] 1 foto</p>
32	<p>Felix Kibbermann ja Jaan Soonvald. [U. 1963-1968] 1 foto</p>
33	<p>Jaan Soonvald 1971. a. Tartu ülikooli saksa filoloogia lõpetajatega. Grupifoto. 2. juuli 1971 2 fotot</p>

Säiliku nr.

Kirje

Selles inventarimistus on 33 järjest nummerdatud säilikut. Fondi korraldas ja nimistu koostas raamatukoguhoidja Tatjana Šahhovskaja.

Tartus, 10. aprillil 2005